

Forskningschef: Kvinders frygt er ikke uberettiget

UNDERSØGELSE: Generelt er nordjyderne trygge, og det er et mindretal, der er utrygge, viser undersøgelse af Panel Nordjylland. Men frygten, især kvinder kan føle, kommer ikke ud af ingenting, fastslår ekspert

Af Tess Amelung
tbr@dnmh.dk

Langt de fleste føler sig trygge – dog ikke unge kvinder

NORDJYLLAND: Efter mordet på Sarah Everard, der forsvandt fra det sydlige London, har kvinder verden over forsøgt at skabe fokus på den utryghed, som mange oplever, når de bevæger sig rundt i det offentlige rum efter mørkets frembrud.

Gennem hashtagget TextMeWhenYouGetHome (skriv til mig, når du er kommet hjem, red.) har kvinder verden over fortalt om den frygt, som mange har gået rundt med, men som de troede, de stod alene med.

Også hos Nordjyske har vi talt med kvinder, der føler sig utrygge.

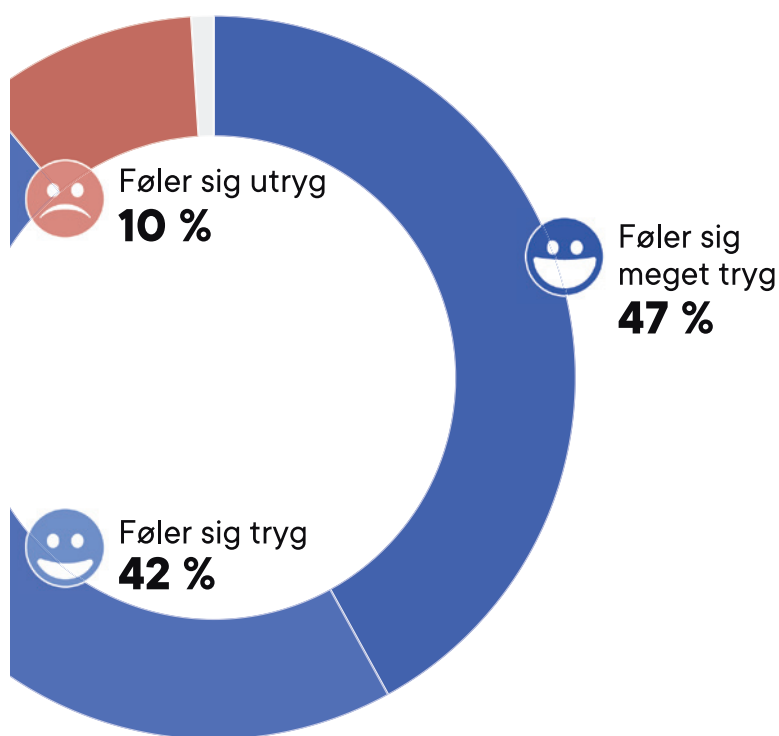
En undersøgelse foretaget af Panel Nordjylland for Nordjyske viser, at nordjyderne, mænd som kvinder, generelt er mere trygge end utrygge.

Alligevel er der især en aldersgruppe og ét køn, der føler sig utrygge, når de bevæger sig ud i deres nærområde om aftenen og natten.

Forskningschef for Trygfonden, Anders Hede, fortæller, at selvom der statistisk set er mindre sandsynlighed for at blive overfaldet end ikke at blive det, er den frygt kvinder oplever statistisk set heller ikke irrationel.

Frygten er ikke irrationel

Panel Nordjylland har været i kontakt med 1506 nordjyder og spurgt dem til, hvor-

Tallene er fra Panel Nordjylland – et telefon-rekrutteret webpanel – og er indsamlet i perioden 24.-30. marts 2021. 1506 repræsentativt udvalgte nordjyder har deltaget i undersøgelsen. Kilde: Jysk Analyse

vidt de er trygge eller utrygge ved at færdes i deres nærområde om aftenen og natten.

Overordnet set er langt størstedelen af respondenterne trygge, mens aldersgruppen 18-29 år er mere utrygge end de resterende nordjyder i aldersgruppen fra 30 til +70 år. I aldersgruppen 18-29 år tilkendegiver 24 procent at være

utrygge. Den næstmest utrygge aldersgruppe er 70+, hvor 8 procent giver udtryk for at være utrygge. Der er derfor et markant spring mellem de to mest utrygge grupper.

Diskussionen er i kølvandet på mordet på Sarah Everard blandt andet gået på, at kvinders frygt er irrationel, da der statistisk er en meget lille risiko for at blive

overfaldet eller voldtaget i det offentlige rum af en, man ikke kender.

- Som tallene viser (fra Panel Nordjylland, red.), er det et mindretal, der er decideret utrygge. En stor del er ret trygge - ikke nødvendigvis fuldstændig trygge, det er igen lidt et mindretal, siger forskningschef hos Trygfonden Anders Hede.

Frygten er dog ikke helt ir-

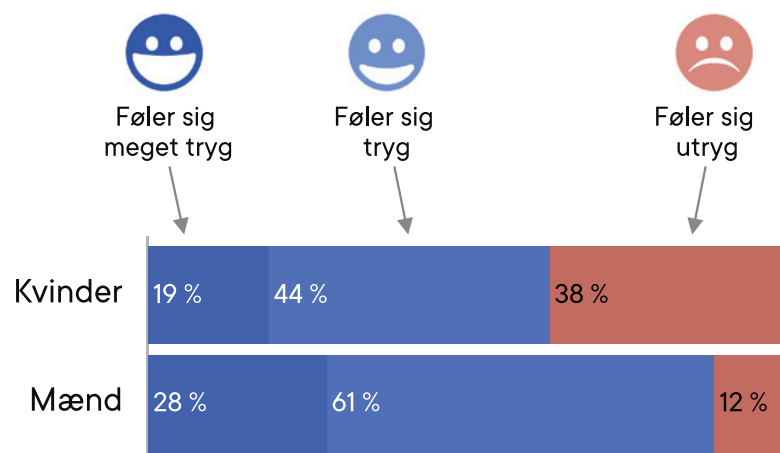
rationel, mener han.

- At risikoen for at blive overfaldet er meget lille er både rigtigt og forkert forstået på den måde, at der er meget langt imellem, at sådan noget sker, men vi lever også ret længe. Hvis man ser det hen over kvinders levetid, så er sandsynligheden for, at de kommer til at opleve noget ubehageligt på et eller andet tidspunkt ikke

længere lillebitte.

Klaus Rasborg er lektor for Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv hos RUC og forsker i frygt. Han påpeger, at trygheden har været faldende, men at frygten holdes i live af de få tilfælde vi hører om drab som Sarah Everard.

- Generelt er danskernes tryghed høj, selvom den ifølge Trygfondens trygheds-

Blandt de 18-29-årige

Er du tryg eller utryg ved at færdes i dit nærområde (i og omkring hvor du bor) om aftenen og natten?

PANEL
NORDJYLLAND

Grafik: Christian Made Hagelskær

PANEL

NORDJYLLAND

målinger har været faldende siden 2004. Men frygten for kriminalitet er ifølge en række undersøgelser høj, selv om kriminaliteten på stort set alle områder er faldende. En mulig forklaring på det, er det, nogle sociologer har betegnet som 'frygtsamfund' eller 'frygtkultur', hvilket eksempelvis sagen om britiske Sarah Everard er et godt eksempel på.

Ifølge Klaus Rasborg er der også en åbenlys grund til, at tallene for Panel Nordjylland viser, at kvinder føler sig mest utrygge.

- Det tror jeg skyldes det faktum, at kvinder er langt mere udsatte for sexchikaner, voldtægter og drab med seksuelt motiv end mænd, hvorfor de på et tidligt tidspunkt lærer, at det er noget, man skal være på vagt overfor og tage sine forholdsregler imod. Det er ikke en ren irrationel frygt, selv om det da godt kan være, at frygten også her er ude af proportion i forhold til den faktiske risiko, siger han.

Undersøgelser foretaget af Justitsministeriets Offerundersøgelse og en undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed har vist, at to procent af kvinder angiver at have været udsat for en voldtægt inden for de seneste fem år. 1,4 procent har været

udsat for det, de tolker som en voldtægt, eller voldtægtsforsøg, inden for det seneste år.

- Og det her er måske noget, der står på i 20 år i kvinders liv, og så bliver 1,4 procent i mange år til en del. Så det billede af, at det her er en kriminalitetsform, der næsten ikke rammer nogen, er ikke rigtig, siger Anders Hede.

- Jeg mener ikke, at den bekymring og ubehag, som kvinder kan have, er uberegtiget, tilføjer han.

I undersøgelsen foretaget af Panel Nordjylland, er nordjyderne blevet bedt uddybe, hvad det er, der kan gøre dem utrygge i aften- og nattetimerne. Blandt andet skriver en pige på 22:

Jeg bor inde i Aalborg by. Der er mange typer mennesker og desværre også historier om kvinder, som bliver overfaldt. Så om aftenen er jeg ekstra forsigtig når jeg færdes udenfor.

Lignende oplevelse har en kvinde på 52:

Jeg bor lige midt i Aalborg og i det område sker der af og til overfald. Jeg har selv engang mødt to mistænkelige personer, men jeg undgik dem da jeg heldigvis var på cykel.

Et andet aspekt er også en vigtig medspiller i nogle

kvinders frygt for at færdes ude om aftenen og natten fortæller Anders Hede.

- Et psykologisk aspekt, der ikke desto mindre spiller en kæmpe rolle, er, at kvinder er den svage part rent fysisk. Og mange kvinder har oplevet, at de er blevet antastet. Derfor sidder frygten også i dem. Det svarer til, hvis indbrudstyvene gik rundt og tog lidt i håndtagene, så ville vi også synes, det var meget, meget ubehageligt, selvom det ikke nødvendigvis udviklede sig til mere.

Denne frygt er ikke kun hos unge kvinder, men også ældre. En kvinde på 83 skriver i undersøgelsen foretaget af Panel Nordjylland:

Jeg er en ældre dame, og dermed et let offer. Man hører så meget i medierne, så måske er de skyld i at man er utryg.

Dette bekræfter Klaus Rasborg, som mener, at medierne i høj grad er med til at holde liv i den frygt, der ikke er irrationel, men som er mindre sandsynlig for at blive til virkelighed.

- Når vi i medierne hører om den slags spektakulære, men også ret sjældne, sager, bekræftes vi i forestillingen om den vildtfremmede voldtægts- eller drabsmand, der springer ud af en busk efter mørkets frembrud og begår

overgreb mod kvinder. Og vi glemmer, at den statistiske risiko for voldtægt og drab på kvinder er betydeligt større inden for hjemmets fire vægge, end i byrummet. Mediernes eksponering af spektakulære enkeltsager kan således bevirke, at frygten bliver disproportional i forhold til den faktiske risiko, så det vi frygter mest, ikke altid er det, der er mest grund til at frygte, påpeger han.

Stigning

Overordnet set er nordjyderne mere trygge end utrygge, men der er sket en stigning i frygten for at færdes i det offentlige rum efter mørkets frembrud hos danske kvinder.

- Vi kan se en vis stigning i kvinders frygt. Hvis man kigger i undersøgelserne af, hvor mange der har været udsat for en voldtægt, så var det for knap 15 år siden en procent, og nu er det knap to procent. Den stigende frygt optrådte tilbage i omkring 2007-2009, og så har det ligget på et højt plan siden, men mindre her under corona, fordi der ikke er noget nattelev. Og det skaber noget mere tryghed, at folk går tur alle vegne.

At frygten er steget kan have mange grunde. Flere

går i byen, definitionen for voldtægt har ændret sig og diskursen og tabuet omkring overfald og eventuelle voldtægtsforsøg har ændret sig. Ansvar for overfaldene er rykket over på udelukkende at ligge hos gerningsmanden og ikke længere hos offeret.

Og fokus på kvinders utryghed er vigtig, pointerer Anders Hede. For i sidste ende er det, der kan ændre på den, en kulturændring, mener han. Og den er vi også i gang med, siger han, selvom det går langsomt.

- Vi har enstemmigt ændret definitionen af voldtægt til, at der skal være samtykke, for at der kan være tale om sex. Det er et kulturelt skifte, men vi har skiftet mange af de her ting. Tidligere måtte forældre banke deres børn, mænd måtte banke deres koner, og det har vi ændret på, og der kan vi se, at så følger kulturen med. Det er bredt at sige, vi har brug for en kulturændring, men vi er i gang med en kulturændring. Det her er nok også noget, hvor man som mand har brug for at forholde sig til, om ens kammerater opfører sig ordentligt.

Maja på 17 år er en af de unge, der føler sig utrygge i aften- og nattetimer. Foto: Henrik Bo

FAKTA

PANEL NORDJYLLAND

■ Panel Nordjylland består af over 2000 repræsentativt udvalgte nordjyder over 18 år.

■ Panelet er oprettet af Det Nordjyske Mediehus og vi bruger det til at lave analyser af alle mulige emner.

■ Panelet bestyres af Jysk Analyse, som sikrer, at tallene er i orden, og er garant for panel-deltagernes anonymitet.

■ Undersøgelsen er foretaget 24. til den 30. marts, og 1506 medlemmer af Panel Nordjylland har svaret på spørgsmålene.